

SUGYOS from the PARSHA

Rabbi Moshe Wolvovsky

When is Self-Sacrifice Acceptable?

Based on Lekutei Sichos, Vol. 35

Pesukim: Brothers Plot Against Yosef

Vayeshev 37:12-18

וילכו אחיו לרעות את-צאן אביהם
בשכם:

And his brothers went to pasture their father's flocks in Shechem.

ויאמר ישראל אל-יוסף הלא אחיך
רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם
ויאמר לו הנני:

And Israel said to Joseph, "Are your brothers not pasturing in Shechem? Come, and I will send you to them." And he said to him, "Here I am."

ויאמר לו לך-נא ראה את-שלום
אחיך ואת-שלום הצאן והשבני דבר
וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה:

So he said to him, "Go now and see to your brothers' welfare and the welfare of the flocks, and bring me back word." So he sent him from the valley of Hebron, and he came to Shechem.

וימצאהו איש והנה תעה בשדה
וישאלהו האיש לאמר מה-תבקש:

Then a man found him, and behold, he was straying in the field, and the man asked him, saying, "What are you looking for?"

ויאמר את-אחי אנכי מבקש הגידה-
נא לי איפה הם רעים:

And he said, "I am looking for my brothers. Tell me now, where are they pasturing?"

ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי
אמרים נלכה דתינה וילך יוסף אתר
אחיו וימצאם בדתן:

And the man said, "They have traveled away from here, for I overheard them say, 'Let us go to Dothan.'" So Joseph went after his brothers, and he found them in Dothan.

ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם
ויתנכלו אתו להמיתו:

And they saw him from afar, and when he had not yet drawn near to them, they plotted against him to put him to death.

- Understanding the conversation with "the man":

Rashi - on Gemarah: **Dosan is Not a Location**

Rashi on Gemarah Sota 13b

משכם גנבוהו

כדכתיב "וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה ושם היו רועין". ודוּתן אינה מקום, והאי דכתיב "ויאמר האיש נסעו מזה כו'" כך אמר לו, אתה אומר את אחי אנכי מבקש, סעו מן האחוה הזאת ואין מחזיקין עצמן כאחים לך כי שמעתי אומרים נלכה ונבקש דתות ודינין היאך להמיתו אם יבוא אצלנו.

- Derush and Peshat:

Rashi - on Torah: **Two Explanations**

הנני: "Here I am":

לשון ענוה וזריזות, נזדרז למצות
אביו, ואף על פי שהיה יודע באחיו
ששונאין אותו:

An expression of modesty and eagerness. He went with alacrity to fulfill his father's command although he knew that his brothers hated him.

ויבא שכמה: And he came to Shechem:

מקום מוכן לפורענות, שם קלקלו
השבטים, שם ענו את דינה, שם
נחלקה מלכות בית דוד, שנאמר
(מ"א י"ב א) וילך רחבעם שכמה וגו':

A place destined for misfortune. There the tribes sinned, there Dinah was violated, there the kingdom of the house of David was divided, as it is said: "And Rehoboam went to Shechem" (I Kings 12:1).

וימצאהו איש: Then a man found him:

זה גבריאל [שנאמר (דניאל ט כא)
והאיש גבריאל]:

This is [the angel] Gabriel, as it is said: "And the man Gabriel" (Dan. 9:21).

נסעו מזה: They have traveled away from here:

הסיעו עצמן מן האחוה:

They removed themselves from brotherhood.

נלכה דתינה: 'Let us go to Dothan':

לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם.
ולפי פשוטו שם מקום הוא, ואין
מקרא יוצא מדי פשוטו:

To seek regarding you legal pretexts, by which they could put you to death.

According to its simple meaning, however, it is a place-name, and a Biblical verse never loses its simple sense.

- Understanding Rashi:

Ramban: **What Gavriel Actually Said**

ואין הכוונה לרבותינו שיפרש לו
האיש נסעו מזה מן האחוה והלכו
לעורר עליך דינין ותרעומות שאם כן
הי' נמנע ללכת ולא הי' מסכן בעצמו.
אבל הכוונה להם כי האיש גבריאל
אשר הגיד לו הגיד אמת ואמר לשון
משמש לשני פנים ושניהם אמת והוא

Rashi's interpretations were not actually said by Gavriel to Yosef, for Yosef would surely not have gone to his brothers if he knew they were planning to kill him. Rather, Rashi is explaining the double entendre of scripture.

לא הבין הנסתר בו והלך אחר הנגלה
ממנו.

- A straightforward reading of Rashi: "He said to him..."
- Even the Derush is only *adding* to their departure from Shchem

Ramban: **What these Pesukim are stressing**

ויאריך הכתוב בזה להגיד כי סבות רבות באו אליו שהי' ראוי לחזור לו אבל הכל סבל לכבוד אביו.

- Two levels in Yosef's adherence to his father's words:
Ramban - Yosef was prepared to trouble himself greatly
Rashi - Yosef was prepared to be killed

The Root of the Disagreement

Rambam: **Guidelines to Self-Sacrifice**

Rambam, Yesodei Hatorah, ch. 5

א 1.

כל בית ישראל מצוין על קדוש השם
הגדול הזה שנאמר (ויקרא כב לב)
"ונקדשתי בתוך בני ישראל".
ומזהרין שלא לחללו שנאמר (ויקרא
כב לב) "ולא תחללו את שם קדשי".

The entire house of Israel are commanded regarding the sanctification of [God's] great name, as [Leviticus 22:32] states: "And I shall be sanctified amidst the children of Israel." Also, they are warned against desecrating [His holy name], as [the above verse] states: "And they shall not desecrate My holy name."

כיצד?

What is implied?

כשיצמד עובד כוכבים ויאנס את
ישראל לעבר על אחת מכל מצות
האמורות בתורה או יהרגנו - יעבר
ואל יהרג.

Should a gentile arise and force a Jew to violate one of the Torah's commandments at the pain of death, he should violate the commandment rather than be killed.

שנאמר במצות (ויקרא יח ה) "אשר
יעשה אותם האדם וחי בהם". וחי
בהם ולא שימות בהם.

Because [Leviticus 18:5] states concerning the mitzvot: "which a man will perform and live by them." [They were given so that] one may live by them and not die because of them.

ואם מת ולא עבר הרי זה מתחייב
בנפשו:

If a person dies rather than transgress, he is held accountable for his life.

2. ב

במה דברים אמורים בשאר מצות חוץ מעבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכת דמים. אבל שלש עברות אלו אם יאמר לו עבר על אחת מהן או תהרג. יהרג ואל יעבר.

When does the above apply? With regard to other mitzvot, with the exception of the worship of other gods, forbidden sexual relations, and murder. However, with regard to these three sins, if one is ordered: "Transgress one of them or be killed," one should sacrifice his life rather than transgress.

במה דברים אמורים בזמן שהעובד כוכבים מתכונן להנאת עצמו. כגון שאנסו לבנות לו ביתו בשבת או לבשל לו תבשילו. או אנס אשה לבעלה וכיוצא בזה. אבל אם נתכונן להעבירו על המצות בלבד. אם היה בינו לבין עצמו ואין שם עשרה מישראל יעבר ואל יהרג. ואם אנסו להעבירו בעשרה מישראל יהרג ואל יעבר. ואפלו לא נתכונן להעבירו אלא על מצוה משאר מצות בלבד:

When does the above apply? When the gentile desires his own personal benefit - for example, he forces a person to build a house or cook food for him on the Sabbath, he rapes a woman, or the like. However, if his intention is solely to have him violate the mitzvot, [the following rules apply:] If he is alone and there are not ten other Jews present, he should transgress and not sacrifice his life. However, if he forces him [to transgress] with the intention that he violate [a mitzvah] in the presence of ten Jews, he should sacrifice his life and not transgress. [This applies] even if [the gentile] intended merely that he violate only one of the [Torah's] mitzvot.

3. ג

וכל הדברים האלו שלא בשעת הגזרה אבל בשעת הגזרה והוא שיעמד מלך רשע כנבוכדנצר וחבריו ויגזר גזרה על ישראל לבטל דתם או מצוה מן המצות. יהרג ואל יעבר אפלו על אחת משאר מצות בין נאנס בתוך עשרה בין נאנס בינו לבין עובדי כוכבים:

All the above [distinctions] apply [only in times] other than times of a decree. However, in times of a decree - i.e., when a wicked king like Nebuchadnezzar or his like will arise and issue a decree against the Jews to nullify their faith or one of the mitzvot - one should sacrifice one's life rather than transgress any of the other mitzvot, whether one is compelled [to transgress] amidst ten [Jews] or one is compelled [to transgress merely] amidst gentiles.

Ran: **Only on a Prohibition**

Tractate Shabbos, 49a

[אפילו בשעת הגזירה] לא אמרו אלא לעבור על מצות ל"ת אבל לא דגזרו לבטל מ"ע

- Two opinions regarding non-requires self-sacrifice:

Opinion I: Rambam

Rambam: **Unjustified Self-Sacrifice**

Rambam, Yesodei Hatorah, ch. 5

ד 4.

כָּל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יַעֲבֹר וְאֵל יִהְרַג וְנִהְרַג וְלֹא עָבַר הָרִי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ.

If anyone about whom it is said: "Transgress and do not sacrifice your life," sacrifices his life and does not transgress, he is held accountable for his life.

וְכֹל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יִהְרַג וְאֵל יַעֲבֹר וְנִהְרַג וְלֹא עָבַר הָרִי זֶה קֹדֵשׁ אֶת הַשֵּׁם. וְאִם הָיָה בְּעֶשְׂרֵה מִיִּשְׂרָאֵל הָרִי זֶה קֹדֵשׁ אֶת הַשֵּׁם בְּרַבִּים כְּדָנְיָאֵל חֲנַנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה וְרַבֵּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרָיו...

When anyone about whom it is said: "Sacrifice your life and do not transgress," sacrifices his life and does not transgress, he sanctifies [God's] name. If he does so in the presence of ten Jews, he sanctifies [God's] name in public, like Daniel, Chananiah, Mishael, Azariah, and Rabbi Akiva and his colleagues...

Opinion II: Tosfos

Tosfos: **Permissible Self-Sacrifice**

Tosfos, Tractate Avoda Zara, 27b

רשות בידו לעבור כדי שלא יהרג . .

Kesef Mishna, on Rambam, Yesodei Hatorah, ch. 5

שלמים וכן רבים סוברים דאם נהרג ולא עבר צדקה תחשב לו.

- Relating this Machlokes to our Parsha:
Yosef was not obligated to sacrifice his life.
- Ramban follows the opinion of Ramban,
Rashi follows the opinion of the other Rishonim
- Note: Yosef's case can be considered "public"

Examining Yosef's Position

- If Dosan is a place, was Yosef fulfilling his father's request?

A double question:

(1) "Shechem"

They were not in Shechem!

- A simple answer:

The main goal was to inquire about his brothers, the location was not important.

(2) "Bring me back word"

He would be defeating the purpose of his mission!

- Another instance on permissible self-sacrifice:

Kesef Mishna: **"A Great Man"**

Kesef Mishna on Rambam Yesodei Hatorah, ch. 5

אם הוא אדם גדול וחסיד ירא שמים ורואה שהדור פרוץ בכך רשאי לקדש את השם ולמסור עצמו אפילו על מצוה קלה כדי שיראו העם ולמדו כו'.

- A different kind of sacrifice:
Not to fulfill the Mitzvah, rather to make a Kidush Hashem (by setting an example)
- Yosef was setting an example for his brothers, whom he felt were lacking in this Mitzvah
- The self-sacrifice itself was his mission
(and not the fulfillment of his father's request perse)

Mesiras Nefesh during the Miracle of Chanukah

Haneiros Halalu: **"Through Your Holy Kohanim"**

Siddur

הַנְּרוֹת הַלְלוּ אֲנֵנוּ מִדְּלִיקֵן עַל	We kindle these lights [to commemorate] the saving acts, miracles
הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנְּסִים וְעַל הַנִּפְלְאוֹת	and wonders which You have performed for our forefathers, in those
שְׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בְּיָמֵם הָהֵם בְּזֶמֶן	days at this time, through Your holy priests...
הַזֶּה עַל יְדֵי כַהֲנֵיךְ הַקְּדוֹשִׁים...	

- Why is it important to stress *through whom* the miracle was done?

- Shala Hakadosh: “There is always a connection...”
- Not only connected to the general idea of Mesiras Nefesh, rather also with the *particular kind* of Mesiras Nefesh
- The Mesiras Nefesh of the Bnei Chashminoim:

Rambam: **The Chanukah Story**

Rambam, Hilchos Chanukah

בְּבֵית שְׁנֵי כְּשִׁמְלֵכִי יוֹן גָּזְרוּ גְזָרוֹת עַל
 יִשְׂרָאֵל וּבָטְלוּ דָתָם וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתָם
 לְעֵסֶק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וּפָשְׁטוּ יָדָם
 בְּמָמוֹנָם וּבְבָנוֹתֵיהֶם וְנִכְנְסוּ לְהִיכָל
 וּפָרְצוּ בוֹ פְּרָצוֹת וְטָמְאוּ הַטְּהָרוֹת...

In [the era of] the Second Temple, the Greek kingdom issued decrees against the Jewish people, [attempting to] nullify their faith and refusing to allow them to observe the Torah and its commandments. They extended their hands against their property and their daughters; they entered the Sanctuary, wrought havoc within, and made the sacraments impure...

- This explains only why they did not transgress, but were they allowed to go to war!?
- Especially, a war in which they were the minority!
- They were in the status of “a great man” – “Your holy priests”:
The self-sacrifice itself was their mission!

Nefesh Hahalacha

- The deeper war of the Yivonim:
- “They defiled all the oils...” – why did they not destroy them!?
- What they decreed: “**Your** Torah... **Your** will”
- The response: Otter devotion to Hasehm, to the point of Mesiras Nefesh!
- The miracle: The “one jug of oil with the seal of the Kohen Gadol”